

Smith Premier No. 4.

THE SMITH PREMIER TYPEWRITER

เครื่องพิมพ์ดีดแคร์ตาย (Smith Premier No.4 Typewriter)

แผงแป้นอักษรของเครื่องพิมพ์ดีด Smith Premier No.4

เครื่องพิมพ์ดีดเครื่องแรกของโลกเป็นผลงานการประดิษฐ์คิดค้นของ นายเฮนรี มิลล์ (Henry Mill) วิศวกรชาวอังกฤษ จดทะเบียนสิทธิบัตรเมื่อ พ.ศ. ๒๒๓๗ ในชื่อ “Writing Machine” จากนั้นได้พัฒนารูปแบบมาตามลำดับ

ในประเทศไทยเริ่มนำเครื่องพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษเข้ามาใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๙ โดยบริษัท แรมเซย์ เวคฟิลด์ กรุงเทพฯ (Ramsey Weckfield Company) ต่อมานายเอ็ดวิน แมคฟาร์แลนด์ (Edwin McFarland) มีความคิดริเริ่มที่จะดัดแปลงเครื่องพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษให้เป็นเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย ท่านจึงเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อออกแบบและวางตำแหน่งตัวอักษรไทยร่วมกับบริษัท สมิทพรีเมียร์ (Smith Premier Company) ซึ่งเป็นบริษัทผู้ผลิตเครื่องพิมพ์ดีดขนาดใหญ่ มีความเหมาะสมกับการดัดแปลงให้เป็นแป้นภาษาไทย ทว่าการดัดแปลงมีความยากอยู่ที่ภาษาไทยมีพยัญชนะและ

ภาพวาด เมื่อครั้งนายเอ็ดวิน แมคฟาร์แลนด์
แสดงการใช้งานเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย รุ่น Smith Premier
ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วรรณยุกต์จำนวนมาก จนไม่สามารถบรรจุตัวอักษรลงแป้นได้ครบ ท่านจึงต้องตัดตัวอักษรที่ไม่ได้ใช้บ่อยออกไป ๒ ตัว คือ ข และ ค ทำให้เครื่องพิมพ์ดีดในระยะแรกมีแป้นพิมพ์ทั้งหมด ๗ แถว เป็นแบบแคร่ตาย คือไม่สามารถเลื่อนแคร่พิมพ์ได้ และไม่มีแป้นยกอักษรบน (Shift key) จึงไม่สามารถพิมพ์สัมผัสได้

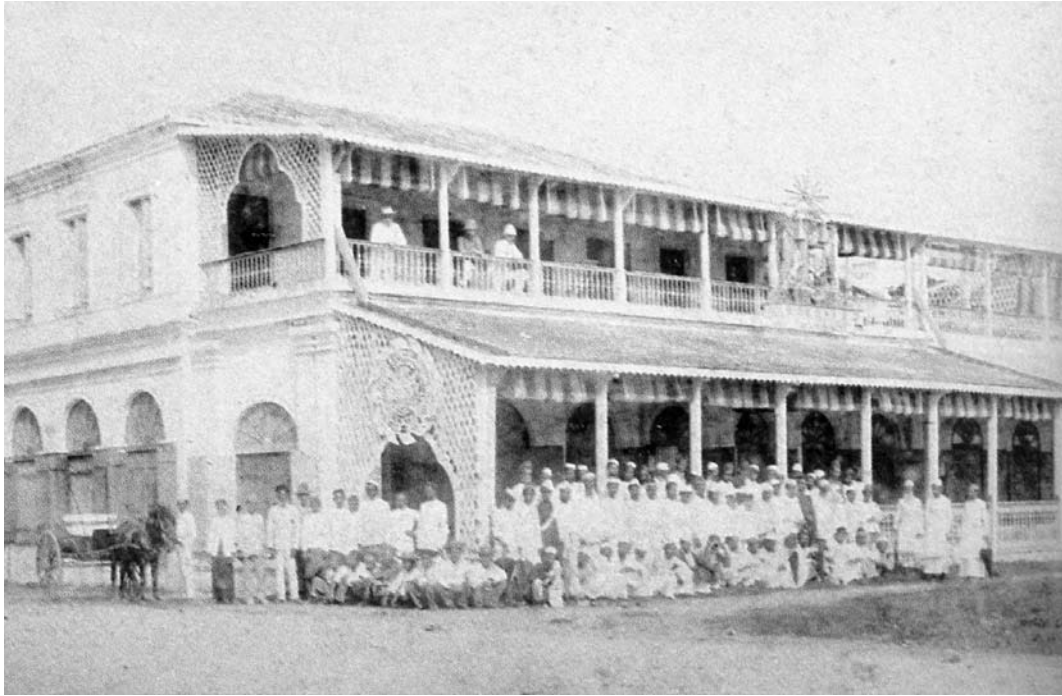
พ.ศ. ๒๔๓๕ นายเอ็ดวิน แมคฟาร์แลนด์ ได้นำเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยเครื่องแรกนี้ทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงทดลองพิมพ์และทรงพอพระราชหฤทัยเป็นอย่างมาก หลังจากนั้นพระองค์ทรงสั่งซื้อเครื่องพิมพ์ดีดดังกล่าวเข้ามาใช้ในราชการสยามเป็นครั้งแรกจำนวน ๑๗ เครื่อง

ต่อมาเมื่อนายเอ็ดวิน แมคฟาร์แลนด์ ถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๔๓๘ ท่านได้มอบกรรมสิทธิ์เครื่องพิมพ์ดีด Smith Premier ให้แก่น้องชาย คือ นพ.ยอร์ช บี. แมคฟาร์แลนด์ (Dr. George B. McFarland) หรือพระอาชีววิทยาคม อาจารย์แพทย์แผนปัจจุบันคนแรกของไทย ผู้มีบทบาทสำคัญต่อโรงพยาบาลศิริราช เป็นผู้เผยแพร่เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยให้เป็นที่รู้จัก โดยนำเครื่องพิมพ์ดีดมาจัดแสดงไว้ที่ร้านทำฟันของท่าน และได้รับความสนใจจากบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะเมื่อได้เห็นตัวอักษรที่ปรากฏบนหน้ากระดาษมี

ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ใช้งานสะดวกและรวดเร็วกว่าการเขียน พระอาชีววิทยาคมจึงได้สั่งให้โรงงานสมิทพรีเมียร์ในสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตและนำเข้ามายายเป็นรุ่นแรกใน พ.ศ. ๒๔๔๐

พ.ศ. ๒๔๔๑ พระอาชีววิทยาคมเปิดห้าง “สมิทพรีเมียร์” ขึ้นบริเวณหัวมุมถนนเจริญกรุง ตัดกับถนนอนุสาวรีย์ กิจการเจริญเติบโตขึ้นตามลำดับ ต่อมาภายหลังบริษัท สมิทพรีเมียร์สหรัฐอเมริกา ได้ขายสิทธิบัตรการผลิตเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยให้บริษัท เรมิงตัน (Remington) ซึ่งเป็นผู้พัฒนาเครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยจนสามารถเลื่อนและยกแคร่อักษรได้ รวมถึงลดจำนวนแป้นอักษรลงมาเหลือเพียง ๔ แถว

พ.ศ. ๒๔๖๗ พระอาชีววิทยาคมร่วมกับพนักงานบริษัท ๒ คน คือ นายสวัสดิ์ มากประยูร เป็นวิศวกรออกแบบประดิษฐ์ตัวอักษร และนายสุวรรณประเสริฐ (กิมเฮง) เกษมณี ทำการค้นคว้าปรับปรุงการวางแป้นอักษรใหม่ โดยใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น ๗ ปี จึงเสร็จสมบูรณ์ ได้แป้นพิมพ์ที่ลงตัว สามารถพิมพ์ได้ถนัดและรวดเร็ว ให้ชื่อว่าแป้นพิมพ์แบบ “เกษมณี” ตามนามสกุลของผู้ประดิษฐ์ แม้ภายหลังมีการปรับปรุงการวางแป้นอักษรใหม่เป็นแบบ “ปัตตะโชติ” สามารถพิมพ์ได้รวดเร็วกว่าแบบเดิม แต่ก็ไม่ได้ได้รับความนิยมเท่าแบบเกษมณีซึ่งคนไทยส่วนใหญ่

ห้างแรมเซย์ เวคฟิลด์ สถานที่แสดงพิมพ์ดีดครั้งแรกในประเทศไทย (หอจดหมายเหตุแห่งชาติ)

เครื่องพิมพ์ดีด Smith Premier No.4

คุ้นเคยและได้รับความนิยมอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ในส่วน of โรงพยาบาลศิริราช เมื่อมิส ฟิตซ์เจอร์าลด์ (A. Fitzgerald) และมิสพอร์เตอร์ (M. B. Porter) ผอ.โรงเรียนพยาบาล ได้นำ เครื่องพิมพ์ดีด Smith Premier No.4 ซึ่งเป็น เครื่องพิมพ์ดีดเครื่องแรกและเครื่องเดียวเข้ามา ใช้ช่วง พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๗๘ สำหรับพิมพ์ เอกสารทุกประเภท เพื่อติดต่อประสานงานใน

โรงพยาบาล ลักษณะของเครื่องพิมพ์ดีด Smith Premier No.4 เป็นแบบแป้นพิมพ์แคร่ตาย มี แป้นทั้งหมด ๘๔ แป้น ไม่มีแป้นอักษร ข และ ค และแป้นยกอักษรบน

แม้เครื่องพิมพ์ดีดจะได้รับการพัฒนา รูปแบบให้มีความทันสมัยและตอบสนองความต้องการให้ได้มากยิ่งขึ้นตลอดเวลาที่ผ่านมา ซึ่งมีทั้งเครื่องพิมพ์ดีดแบบกระเป่าหิ้ว และเครื่อง

พิมพ์ดีดไฟฟ้า แต่เมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่าง เช่นคอมพิวเตอร์เข้ามาแทนที่ ทำให้เครื่อง พิมพ์ดีดลดบทบาทลง ทว่า Smith Premier No.4 เครื่องนี้ ยังคงได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี ภายใต้อความดูแลของพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลไทย เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ระลึกถึง เทคโนโลยีเครื่องใช้สำนักงานรุ่นแรกๆ ที่หาดูได้ ยากในปัจจุบัน

เอกสารนี้
เป็นส่วนหนึ่งของ
หนังสือ

๑๒๐

120 MEMORABILIA OF
SIRIRAJ

ชิ้นเอก ของศิริราช

๑๒๐ ชิ้นเอกของศิริราช

120 MEMORABILIA OF SIRIRAJ

ISBN 978-974-11-0956-2

พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม ๒๕๕๑

จำนวนพิมพ์ ๒,๐๐๐ เล่ม

ราคา ๒,๐๐๐ บาท

ต้นคว้าเรียบเรียง

กองบรรณาธิการ

คณะผู้จัดทำหนังสือ ๑๒๐ ชิ้นเอกของศิริราช

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ออกแบบและจัดรูปเล่ม

บริษัท แพลน กราฟิค จำกัด

จัดพิมพ์ที่

บริษัท แพลน พรินท์ติ้ง จำกัด

ภาพและเรื่องในหนังสือ ๑๒๐ ชิ้นเอกของศิริราช สงวนลิขสิทธิ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

การนำไปพิมพ์ซ้ำหรือนำไปใช้ประโยชน์ใดๆ

ต้องได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการก่อนทุกครั้ง